

Regionsudvalgets udtalelse — Merværdien af makroregionale strategier

(2014/C 114/04)

I. POLITISKE ANBEFALINGER

REGIONSUDVALGET

1. hilser Kommissionens rapport af 27. juni 2013 og bedømmelserne baseret på de to nuværende makroregionale strategier (for henholdsvis Østersø- og Donauområdet) velkommen. Udvalget bifalder også de præciseringer, som Kommissionen foreslår vedrørende konceptet for makroregionale strategier og anbefalingerne om kommende foranstaltninger, under hensyntagen til det fortsatte arbejde med de eksisterende makroregionale strategier og havstrategien for Atlanterhavsområdet, den makroregionale strategi for Adriaterhavet og Det Ioniske Hav og den makroregionale strategi for Alperne, som for nuværende er under udarbejdelse, samt andre mulige fremtidige strategier;
2. bifalder Rådets konklusioner af 22. oktober 2013 om merværdien af de makroregionale strategier, hvori Rådet fremhæver deres store betydning for de eksisterende makroregioner og anbefaler Kommissionen og medlemsstaterne også at anvende den makroregionale tilgængs bedste praksis i tilpasset form på mindre og mindre intensive samarbejdsområder, når det skønnes hensigtsmæssigt;
3. er enig med Kommissionen i, at makroregionale og havområdestrategiske tilgange opfylder de samme behov, da de lægger samme tankegang til grund, forfølger de samme mål, anvender samme vifte af aktioner i de berørte områder og hører ind under samme EU-politikramme. Begge strategityper opererer med samarbejde mellem flere sektorer og forvaltning på flere niveauer. Regionsudvalget opfordrer tillige Kommissionen til at klarlægge, hvordan man kan lære af hinanden i forbindelse med fremtidig gennemførelse af begge typer strategier;
4. bifalder, at Kommissionen har valgt at fremlægge rapporten i forbindelse med den nye programmeringsperiode for 2014-2020 og minder om, at Regionsudvalget i sin udtalelse om »En strategi for Nordsøen og Den Engelske Kanal« (CdR 99/2010 fin.) allerede har krævet en grønbog, hvori Kommissionen analyserer og fastlægger, hvilken rolle og funktion makroregionerne skal opfylde;
5. fremhæver sin støtte til udviklingen og gennemførelsen af makroregionale strategier og understreger den politiske og strategiske betydning af det arbejde, der hidtil er blevet udført i forbindelse med strategierne for Østersø- og Donauområdet, med henblik på at fremme disse makroregioners samarbejde med lande både i og uden for EU. Disse strategier er nyskabende i og med, at de anvender nye samarbejdsmodeller i praksis og fremmer den europæiske integration;
6. minder om, at et af de centrale udgangspunkter for de makroregionale strategier er de synergier, der opstår i samarbejdet om at finde løsninger på problemer, som påvirker et fælles geografisk område, eller måder, hvorpå man kan udnytte områdets muligheder. Det er også vigtigt at samordne de disponible ressourcer mere effektivt og øge samarbejdet mellem de eksisterende institutioner, særligt i forhold til den rolle de regionale og lokale myndigheder spiller, uden at indføre et nyt forvaltningsniveau;
7. fremhæver EU's merværdi i udformningen og gennemførelsen af de makroregionale strategier og understreger vigtigheden af, at Kommissionen fortsat spiller en nøglerolle, når det gælder om at koordinere medlemsstaternes samarbejde om at udforme og gennemføre de makroregionale strategier;
8. påskønner Kommissionens forslag om, at spørgsmål vedrørende makroregionale strategier regelmæssigt skal tages op i de relevante sektorråd. Kommissionen og Europa-Parlamentet spiller en afgørende rolle i og med, at de godkender og fremmer strategierne;
9. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at støtte etableringen af innovative styringstilgange og inddrage regioner, kommuner og europæiske strukturer som den europæiske gruppe for territorielt samarbejde (EGTS) og andre instrumenter for territorielt samarbejde, f.eks. arbejdsfællesskaber, i en reel fælles beslutningsproces, især i forbindelse med udarbejdelsen og gennemførelsen af makroregionale strategier. Udvalget betoner, at den merværdi, som EGTS og andre instrumenter for territorielt samarbejde bidrager med, kan øges yderligere gennem inddragelsen i de makroregionale strategier;

10. finder det vigtigt at uddybe og udvide samarbejdet mellem de lokale og regionale myndigheder, så det dækker EU's forskellige politikområder og går på tværs af sektorgrensene. De makroregionale strategier skal fungere som redskaber til samarbejde mellem det lokale, regionale, nationale og EU-niveau for at støtte disse mål.

Effektiv udnyttelse af den makroregionale strategiske metode — rapportens resultater

11. Regionsudvalget fremhæver de centrale iagttagelser i Kommissionens rapport vedrørende det strategiske arbejde, som hidtil er blevet udført i makroregionerne. Dette arbejde har effektiviseret anvendelsen af de disponible ressourcer med henblik på at indfri de fælles mål og fremme den tværsektorielle tilgang, bl.a. i forbindelse med overordnede miljøspørgsmål og med hensyn til at øge regionernes konkurrenceevne. Det har også forbedret samarbejdet mellem deltagerlandene og blandt de forskellige interessenter på internationalt niveau;

12. konstaterer på baggrund af denne rapport, at den makroregionale strategiske tilgang udgør en klar merværdi, når det gælder om at fremme den sociale, økonomiske og regionale samhørighed i Europa;

13. påpeger, at man i de nuværende makroregionale strategier på en meget bred og mangesidig måde har fremhævet prioriteter, der kræver et tæt samarbejde. Den reviderede strategi for Østersøområdet indeholder i alt 17 prioriterede områder og fem horisontale foranstaltninger, mens der er 11 prioriterede områder i Donaustategien. Temaområderne omfatter samarbejdsbehovet på områderne transport, miljø, økonomi og erhvervsliv, kvalifikationer og kultur samt velfærd. Handlingsplanen for Østersøstrategien omfatter over 100 såkaldte flagskibsinitiativer, mens Donaustategien indeholder flere end 400 samarbejdsprojekter, hvoraf 150 allerede er under gennemførelse;

14. mener, at det er vigtigt at kunne tage de udvalgte prioriterede områder i de makroregionale strategier op til fornyet overvejelse, mens de gennemføres, hvis vilkårene ændrer sig væsentligt, eller hvis de praktiske erfaringer giver anledning til det. På den måde kan man sikre, at ressourcerne målrettes effektivt i strategiens gennemførelsesfase;

15. bemærker det vigtige i at fokusere makroregionale strategier på klart definerede og realistiske målsætninger med makroregionale aspekter; disse bør danne grundlag for en konstant overvågning og evaluering med inddragelse af alle relevante aktører;

16. understreger, at de praktiske samarbejdsprojekter spiller en afgørende rolle for, at de makroregionale strategier får en konkret merværdi. I den praktiske gennemførelsesproces bør man i højere grad fokusere på, hvordan man kan skabe nye, innovative projektaktiviteter, som målrettet indfriede de makroregionale strategiske målsætninger. I dag styres projektsamarbejdet i højere grad af bestemmelserne for finansieringsinstrumentene, og det levner ikke megen plads til innovation. Denne tilgang er ikke det bedste udgangspunkt for at fremme gennemførelsen af de makroregionale strategier. Der vil fremover være behov for fleksibilitet — både inden for og mellem de individuelle finansielle instrumenter — og rum til at koordinere de forskellige finansieringsinstrumenter bedre. Desuden bør der gøres en større indsats for at forenkle bestemmelserne for finansieringsinstrumenterne. Udvalget understreger i den forbindelse INTERREG B-programmets særlige rolle som støtteyder til samarbejdsprojekter i makroregionerne i støtteperioden 2014-2020;

17. betoner, at man fremover bør stræbe efter et mere strategisk projektarbejde, der er afstemt med Europa 2020-strategien, de generelle retningslinjer for EU's programplanlægning 2014-2020 samt de nationale og regionale strategier og programmer. I forbindelse med projektarbejde, der fremmer gennemførelsen af de makroregionale strategier er det vigtigt, at man har mulighed for at samarbejde på tværs af sektorer og prioriterede områder samt for at være tilstrækkeligt fleksibel og reaktionsdygtig over for nye muligheder og udfordringer;

18. understreger behovet for at fremme nye samarbejdsformer og nye projektinitiativer, og fremhæver som eksempel den vigtige rolle, som startkapital spiller i udformningen af nye samarbejdsprojekter. I den første ansøgningsrunde til startkapital inden for rammerne af Østersøstrategien blev der bevilget finansiering til i alt 14 projektideer, som har til formål skabe samarbejdsprojekter, der fremmer gennemførelsen af strategien. Man har også bevilget støtte til tilsvarende projektforberejende arbejde inden for Donaustategien, hvilket har givet gode resultater;

19. opfordrer de medlemsstater, der deltager i de makroregionale strategier, samt Kommissionen til i forberedelsen af programmerne under EU's flerårige finansielle ramme for perioden 2014-2020 at sætte fælles fokus på, hvordan man bedst kan styrke de internationale projektaktiviteter som en del af de nationale og regionale programmer. Medlemsstaterne bør med vejledning fra Kommissionen tydeligt angive forbindelsen mellem EU's forskellige støtteprogrammer og gennemførelsen af de makroregionale strategier og så vidt muligt identificere nationale finansieringsinstrumenter, der kan anvendes til dette formål;

20. betoner, at samarbejdet mellem koordinatorene af prioriterede områder og horisontale foranstaltninger i både Østersøområdet og Donauområdet samt samarbejdet på lokalt og regionalt niveau har væsentlig betydning for udarbejdelsen af nye projektporteføljer, som fremmer gennemførelsen af nye mål for makroregionale strategier. Disse interessenter skal også sikres ordentlige betingelser; Kommissionen og de relevante aktører tilskyndes til at undersøge alle muligheder for at sikre enkel og pålidelig støtte til koordinatorene for de prioriterede områder og lederne af de horisontale aktioner;

21. konstaterer, at — selv om Kommissionen har klarlagt forvaltningsstrukturerne for både Østersøområdet og Donauområdet og præciseret opgaverne og ansvarsfordelingen for de forskellige aktører (nationale kontaktpunkter, koordinatorene for de prioriterede områder, lederne af de horisontale foranstaltninger og lederne af flagskibsprojekter) — forvaltningen stadig opfattes som besværlig ifølge Kommissionens rundspørge. Regionsudvalget opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at overveje mulighederne for at forenkle de nuværende forvaltningsstrukturer. De lokale og regionale niveaus rolle bør styrkes yderligere;

22. fremhæver vigtigheden af at informere flest mulige berørte aktører om målsætningerne for de makroregionale strategier og det igangværende samarbejde med henblik på at skærpe bevidstheden om det europæiske samarbejde og fremme et bredt engagement i gennemførelsen af strategien. Regionsudvalget mener, at det er vigtigt at udarbejde retningslinjer på både makroregionalt og nationalt niveau for at fremme kommunikationen og aktiviteterne blandt aktørerne. Man skal i højere grad bruge elektroniske informationsplatforme til at formidle de erfaringer og eksempler på god praksis, man har samlet i forbindelse med projektarbejdet.

Lederskab

23. Regionsudvalget betoner, at et synligt engagement og lederskab på højt politisk niveau er en grundlæggende forudsætning for, at gennemførelsen af strategien kan få medvind i alle deltagerlandene. Der skal være engagement på medlemsstatsniveau for at sikre den bedst mulige støtte til de lokale og regionale niveaus aktiviteter i forbindelse med gennemførelsen af strategien;

24. udtrykker tilfredshed med, at styrkelsen af lederskabet i de nuværende strategier skal revideres separat i 2014 i forbindelse med de årlige strategifora.

Princippet om flerniveaustyring — et vigtigt led i gennemførelsen af strategierne

25. Regionsudvalget minder om sine tidligere udtalelser om den reviderede Østersøstrategi (2012), om Donaustrategien (2011), om territorialt samarbejde i Middelhavsområdet gennem den adriatisk-ioniske makroregion (2011) samt om en strategi for Nordsøen og Den Engelske Kanal (2010), hvor udvalget udtrykkeligt fremhævede den vigtige rolle, princippet om flerniveaustyring spiller for gennemførelsen af de makroregionale strategier. Konsekvent og konsistent inddragelse af alle aktører er en forudsætning for, at strategiens mål kan indfris, og at den kan gennemføres med gode resultater;

26. mener, at Kommissionens forslag om at inddrage offentlige fora og EU's øvrige institutionelle fora i forvaltningen af strategierne er vigtigt og påpeger, at man i den forbindelse navnlig bør fokusere på, hvordan man kan drage nytte af organisationerne. De forskellige organisationer og samarbejdsplatforme kan fungere endnu mere effektivt som redskaber til at inddrage de berørte aktører i gennemførelsen af makroregionale strategier. Udvalget er på sin side klar til at samarbejde i forskellige ekspertfora;

27. noterer sig, at en tredjedel af deltagerne i den rundspørge, Kommissionen gennemførte i forbindelse med evalueringen gav udtryk for, at der ikke tages fuld højde for princippet om flerniveaustyring på medlemsstats- eller projektniveau eller i beslutningerne om projekternes gennemførelse. Regionsudvalget mener, at man bør lægge større vægt på at styrke princippet om flerniveaustyring, navnlig i gennemførelsen af en strategi. Det kræver handling, særligt i de medlemsstater, der deltager i strategien i samarbejde med Kommissionen;

28. foreslår, at man øger mulighederne for inddragelse af ikke bare lokale og regionale aktører, men også aktører fra civilsamfundet, i gennemførelsen af de makroregionale strategier i henhold til principperne om partnerskab og gennemsigtighed. Der bør iværksættes regelmæssige høringer af lokale myndigheder og repræsentanter for civilsamfundet på alle myndighedsniveauer i gennemførelsen af de makroregionale strategier.

Nye strategier

29. Regionsudvalget understreger, at EU i sit arbejde med det adriatisk-ioniske havområde bør tage hensyn til de positive erfaringer, man allerede har samlet i det igangværende strategiske arbejde med Østersøområdet og Donauområdet, og efterlyser navnlig i denne forbindelse et nærmere samarbejde mellem de forskellige makroregionale strategier;

30. minder om sin enstemmigt vedtagne udtalelse om »En strategi for Nordsøen og Den Engelske Kanal« (CdR 99/2010 fin), hvor udvalget på baggrund af de store udfordringer i området udtrykkeligt opfordrer til at udforme en makroregional strategi for Nordsøen og Den Engelske Kanal og udtrykker beklagelse over, at Kommissionen endnu ikke har fremsat sin bebudede meddelelse om gennemførelsen af den integrerede havpolitik i Nordsøen og forbindelsesfarvande;

31. ville tillige bifalde en vurdering af »havområdestrategiernes« effektivitet og en sammenligning med de erfaringer, der er gjort i forbindelse med de eksisterende makroregionale strategier, inden der udvikles flere havområdestrategier;

32. understreger de synspunkter, udvalget har formuleret i sine tidligere udtalelser, om hvordan man opnår en virkelig inddragelse af de forskellige aktører i gennemførelsen af de makroregionale strategier. Der skal bl.a. være gennemsigtige beslutningsprocesser og omfattende udveksling af information, lige som der skal udformes fælles metoder på alle niveauer;

33. opfordrer Kommissionen og Rådet til at støtte udviklingen af fremtidige makroregionale strategier og dertil hørende handlingsplaner i et tæt samarbejde med alle relevante aktører. Dette bør også resultere i innovative forvaltningsmodeller, der giver lokale og regionale myndigheder en reel medbestemmelsesret med hensyn til udformning og gennemførelse af strategierne;

34. betoner, at de makroregionale strategier også fremover skal fokusere på regionale udfordringer, som de enkelte lande ikke kan klare eller har meget vanskeligt ved at klare inden for deres eget område, eller som er så specifikke for den berørte makroregion, at de skal behandles separat inden for rammerne af en bredere EU-politik. Makroregionale strategier bør derfor ikke kun forholde sig til fælles regionale interesser, men også omfatte skræddersyede svarstrategier til tackling af specifikke regionale udfordringer. Det er en grundlæggende forudsætning for samarbejde, at der er effektive transportforbindelser inden for de enkelte makroregioner, og udvalget mener, at der bør tages hensyn til dette i udarbejdelsen af nye strategier; et andet spørgsmål af afgørende betydning for mange europæiske områders fremtid er den demografiske udfordring, hvis særlige problematik er at finde i makroregionale geografiske områder;

35. er enig med Kommissionen i, at man bør finde hensigtsmæssige metoder for at effektivisere samarbejdet og den regionale integration, og at man fortsat bør støtte de allerede eksisterende samarbejdsmetoder, som har vist sig nyttige og effektive, hvor makroregionale strategier er en ud af flere muligheder;

36. opfordrer medlemsstaterne til at vurdere udarbejdelsen af nye makroregionale strategier i forhold til det berørte geografiske områdes fælles udfordringer og muligheder under hensyntagen til principperne om social, økonomisk og territorial samhørighed. Der bør i den sammenhæng lægges særlig vægt på landområder, områder i en industriel overgangsproces og områder, der lider af alvorlige naturbetingede eller demografiske ulemper af permanent art, bl.a. de nordligste meget tyndt befolkede områder samt ø-områder, grænseoverskridende områder og bjergområder. Når man fastsætter en strategis målsætninger, bør det lokale og regionale niveau inddrages i debatten på et tidligt tidspunkt, hvilket bl.a. var tilfældet i udarbejdelsen af Østersøstrategien. Man bør heller ikke glemme at inddrage civilsamfundet i denne proces. Det lokale og regionale niveau samt civilsamfundets forståelse for en specifik regions behov og potentiale samt de eksisterende lokale samarbejdsnetværk er et solidt grundlag for udarbejdelsen og gennemførelsen af strategien.

Tredjelandes deltagelse i gennemførelsen af makroregionale strategier

37. Regionsudvalget noterer sig, at Rådet har taget hensyn til de standpunkter, som udvalget formulerede i sin udtalelse om EU's reviderede strategi for Østersøområdet (CdR 1272/2012 fin), hvor man anbefalede at videreføre indsatsen for at udnytte den nordlige dimension og dennes partnerskaber så godt som muligt i gennemførelsen af Østersøstrategien. Donaustrategien spiller en central rolle for det øgede samarbejde mellem i alt 14 lande, herunder medlemsstater og tredjelande;

38. understreger, at de makroregionale strategier bør styrke EU's og den berørte makroregions stilling samt deres interaktion med hinanden og med regioner uden for EU. Selv om der er tale om EU-strategier, vil mange af målsætningerne ikke kunne indfris, medmindre man samarbejder med tredjelande og har konvergerende prioriteter. Samarbejdet med regioner uden for EU har afgørende betydning for det strategiske arbejde i både Østersø- og Donauområdet, ikke kun når det gælder om at styrke makroregionens økonomiske konkurrenceevne og samhørighed, men også med henblik på at udvikle EU's eksterne forbindelser. Åbningen mod tredjelande med dens følger for såvel naboskabspolitikken som udviklingspolitikken kan ud fra samme tankegang og lige fra begyndelsen være en nøgelfaktor for fremtidige strategiers succes.

Konklusioner

39. Regionsudvalget fremhæver, at man på grundlag af det hidtidige strategiske arbejde endnu ikke kan drage langsigtede konklusioner om, hvordan denne tilgangsmåde påvirker gennemførelsen af EU's horisontale og integrerede mål;

40. påpeger, at EU's kommende finansieringsperiode fra 2014 rummer gode muligheder for et mere effektivt og frugtbart strategisk arbejde. Udvalget efterlyser i den sammenhæng et målrettet samarbejde mellem de forskellige medlemsstater og finansieringsmyndighederne på både EU-niveau og i det nationale udviklingsarbejde;

41. foreslår, at Kommissionen også fremover løbende følger op på gennemførelsen af de makroregionale strategier og havområdestrategierne og vurderer deres merværdi for EU som helhed, og ikke bare set ud fra de enkelte makroregionale strategier.

Bruxelles, den 28. november 2013.

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

*Formand for
Regionsudvalget*
